

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/65/2016
Identifikačné číslo spisu: 1212215143
Dátum vydania rozhodnutia: 22.06.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1212215143.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Nemocnice s poliklinikou Považská Bystrica, so sídlom v Považskej Bystrici, Nemocničná č. 986, IČO: 00610411, zastúpenej advokátskou kanceláriou LEGAL POINT, s.r.o., so sídlom v Považskej Bystrici, Nemocničná č. 979, proti žalovanému GENERIX, a.s., so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábřeží č. 8/A, IČO: 36172243, zastúpenému JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábřeží č. 8/A, o zaplatenie 93 025,79 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 52 C 124/2012, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. augusta 2015 sp. zn. 14 Co 361/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala od žalovaného zaplatenia sumy 93 025,79 € s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia. V žalobe poukázala na to, že voči nej bolo na základe platobných výmerov Perspektívy - Družstevnej zdravotnej poisťovne v likvidácii a na ne nadväzujúcich rozhodnutí, ktoré vydal správca konkurznej podstaty úpadcu, vedené exekučné konanie. V rámci neho žalobkyňa podala návrh na odklad exekúcie, čomu bolo vyhovené. Keďže doba, na ktorú bola exekúcia odložená, sa blížila k záveru, žalobkyňa uzatvorila so žalovaným (na ktorého boli postúpené predmetné pohľadávky) dohodu, v ktorej sa zaviazala uhradiť celú sumu v mesačných splátkach. Tieto sumy žalobkyňa skutočne uhradila a exekúcia sa tak skončila vymožením pohľadávky v celom rozsahu. Následne sa žalobkyňa dozvedela z internetového portálu, že podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky správca konkurznej podstaty nie je oprávnený vydávať individuálne právne akty a na platobné výmery ním vydané je potrebné hľadieť ako na nulitné akty. V dôsledku toho bol výkon exekúcie na základe takéhoto platobného výmeru neprípustný. Keďže exekučné konanie sa skončilo vymožením pohľadávky a navrátenie do predošlého stavu bolo vylúčené, domáhala sa žalobkyňa voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia na jeho strane tým, že všetky peňažné prostriedky boli od

žalobkyne vymožené bez právneho dôvodu.

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 20. marca 2013 č.k. 52 C 124/2012-229 žalobu zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 100 ods. 1 prvá veta; § 107 ods. 1 a 2; § 451 ods. 1 a 2; § 456 a § 558 Občianskeho zákonníka. Súd sa stotožnil so stanoviskom žalovaného, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia je premlčaný, nakoľko subjektívna 2-ročná lehota na jeho uplatnenie začala plynúť najneskôr od 15. februára 2010, kedy sa žalobkyňa dozvedela z listu toho dňa doručeného o vymožení zvyšnej časti pohľadávky žalovaného v exekučnom konaní, a uplynula najneskôr 15. februára 2012. Žalobkyňa však podala žalobu až 21. júna 2012. V súvislosti s námietkou žalobkyne, že zo strany žalovaného išlo o úmyselné bezdôvodné obohatenie, čo má za následok predĺženie premlčacej lehoty na 10 rokov, súd konštatoval, že rozhodnutie v inom konaní, týkajúcim sa iných účastníkov konania, nijako nepreukazuje úmysel žalovaného sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatiť. Navyše 10-ročná premlčacia lehota na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia je lehotou objektívnou, ktorá začína plynúť momentom, kedy k bezdôvodnému obohateniu došlo, a to bez ohľadu na skutočnosť, kedy sa oprávnený o tom dozvedel. Súd preto žalobu zamietol ako premlčaný nárok a ďalej sa nezaoberal jeho vecnou opodstatnenosťou. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave uznesením z 27. augusta 2015 sp. zn. 14 Co 361/2013 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.). V odôvodnení uviedol, že podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka sa obligatórna pôsobnosť Obchodného zákonníka vzťahuje aj na záväzkové vzťahy medzi štátom, samosprávnou jednotkou alebo právnickou osobou zriadenou zákonom ako verejnoprávna inštitúcia, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb, a podnikateľmi popri ich podnikateľskej činnosti. Na tento účel sa za štát považujú aj štátne organizácie, ktoré nie sú podnikateľmi, pri uzavieraní zmlúv, z ktorých obsahu vyplýva, že ich obsahom je uspokojovanie verejných potrieb. Podľa názoru odvolacieho súdu je nesporné, že pod uvedený režim spadá aj subjekt žalobkyne, pričom predmetom jej záväzkov voči pôvodnému veriteľovi boli úhrady zdravotného poistenia, ktoré sa týka verejných potrieb. Konštatoval, že prvostupňový súd pochybil, keď bez ďalšieho aplikoval na právny vzťah účastníkov konania Občiansky zákonník, v dôsledku čoho vychádzal vo veci z nesprávneho právneho posúdenia.

Uznesenie odvolacieho súdu napadol dovolaním žalovaný, ktorý ho odôvodnil tým, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), a že mu ako účastníkovi konania bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Podľa jeho názoru je napadnuté uznesenie nesprávne, nedostatočne a len stroho formalisticky odôvodnené, teda arbitrárne, pričom dokonca „trpí samotnou nepreskúmateľnosťou“. Ďalej dovolateľ poukázal na to, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na inom právnom závere než súd prvého stupňa, pričom žalovaného nevyzval v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p., aby sa k možnému použitiu týchto ustanovení vyjadril, čím mu odňal možnosť namietať správnosť právneho názoru zaujatého v napadnutom uznesení. Uvedeným postupom odvolacieho súdu došlo v zmysle konštantnej judikatúry k odňatiu možnosti konať pred súdom. Dovolateľ tiež odvolaciemu súdu vytkol právne závery o dohode uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným, o úhrade pohľadávky na základe tejto dohody a o nutnosti aplikácie Obchodného zákonníka na ich právny vzťah. Žalovaný mal naostatok za to, že vo vedenom súdnom konaní bolo rozhodnuté o veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, keďže o uplatnenom nároku žalobkyne mal právomoc rozhodnúť jedine Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Vzhľadom na uvedené dôvody žalovaný navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že uznesenie odvolacieho súdu bolo vydané v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky. Vyjadrila presvedčenie, že v tejto právnej veci nie sú dané dôvody dovolania a odvolacie konanie nemalo vady. Žiadala dovolanie žalovaného zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade so zákonom

(§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty, a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania vecí došlo (len) z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia vecí (porovnaj Roseltrans proti Rusku, rozsudok z roku 2005). Vo veci Abdullayev proti Rusku (rozsudok z roku 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnuté v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru ESLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad Sutyazhnik proti Rusku (rozsudok z roku 2009) alebo Bulgakova proti Rusku (rozsudok z roku 2007)]. Princíp právnej istoty tu môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009).

Pri uplatnení tézy, vyplývajúcej z rozhodnutí ESLP, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce res iudicata „majú zostať nedotknuté“, treba prípady možnosti prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadiť ako na výnimky z tejto zásady. Aj Občiansky súdny poriadok upravuje takto podmienky prípustnosti dovolania a prípady, v ktorých možno právoplatné rozhodnutie napadnúť dovolaním, považuje len za výnimku zo zásady jeho záväznosti a nezmeniteľnosti. Právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade vykladať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V pojednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie žalovaného smeruje proti (zrušujúcemu) uzneseniu, ktoré nemá znaky uznesení uvedených v týchto ustanoveniach. Prípustnosť jeho dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva. Proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušené podľa § 221 ods.1 O.s.p., nie je prípustné dovolanie z iných dôvodov než uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. (viď primerane R 34/1995).

2. Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. b/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

3. Žalovaný má za to, že prejednávajúca vec nepatrí do právomoci súdov, keďže o uplatnenom nároku má právomoc rozhodovať jedine Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, čím namieta vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Dovolací súd pri posudzovaní existencie vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ O.s.p. vychádzal z ustanovenia § 7 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány, z ustanovenia § 7 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje osobitný zákon, ako i z ustanovenia § 104 ods. 1, druhá veta pred bodkočiarkou O.s.p., podľa ktorého ak vec nespadá do právomoci súdov, alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu.

Pre analýzu právneho vzťahu účastníkov a posúdenie jeho povahy z hľadiska právomoci súdu na prejednanie a rozhodnutie o nároku, ktorý žalobkyňa vyvodzuje z tohto právneho vzťahu je rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú majú povahu práva a povinnosti účastníkov, tvoriace obsah tohto právneho vzťahu. Len uvedené kritérium je určujúce pre posúdenie, či žalobou uplatnený nárok je vyvodzovaný z takého právneho vzťahu, ktorý možno podriaďiť pod niektorý z právnych vzťahov vymenovaných v § 7 ods. 1 O.s.p.

Dovolateľ vyjadril v dovolaní presvedčenie, že v posudzovanej veci ide o nárok (preplatok poisťného) vyplývajúci zo zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení. S týmto názorom sa nemožno stotožniť, keďže vzájomné pohľadávky a záväzky vyplývajúce z pôvodného poisťného vzťahu medzi žalobkyňou a právnym predchodcom žalovaného, kde v skutočnosti išlo o nedoplatok poisťného, boli vysporiadané v rámci exekučného konania vedeného na Exekútorskom úrade JUDr. Tomáša Boľoša pod sp. zn. EX 105/2007. V posudzovanom prípade žalobkyňou uplatnený nárok nepopiera hmotnoprávny základ už splatenej pohľadávky, ale táto má za to, že z dôvodu procesných pochybení pri vymeriavaní predmetnej

pohľadávky došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného na jej úkor v tom zmysle, že všetky peňažné prostriedky boli vymožené bez právneho dôvodu - bez existujúceho exekučného titulu. Dovolací súd vzhľadom na uvedené uzatvára, že žalobkyňa sa v posudzovanej veci domáha vydania bezdôvodného obohatenia podľa ustanovení § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom ide o súkromnoprávny nárok vyplývajúci z odlišného skutkového a právneho stavu než uvádza dovolateľ, a ktorého prejednanie a rozhodnutie o ňom patrí do právomoci súdu (§ 7 ods. 1 O.s.p.). Dovolateľ neopodstatnene namieta, že sa rozhodlo o veci, ktorá nepatrí do právomoci súdu a konanie teda nie je zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

4. Žalovaný v dovolaní namieta, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

4.1. K dovolateľom tvrdenému odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť v dôsledku toho, že - ako sám uvádza - napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je celkom zjavne arbitrátne, zmätočné a trpí nepreskúmateľnosťou.

Najvyšší súd k tomu uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takeého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (vid' najmä aktuálne rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.

4.2. Žalovaný vyvodzuje odňatie jeho možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. tiež z toho, že odvolací súd nepostupoval podľa § 213 ods. 2 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia platí, že ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom

rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili (§ 213 ods. 2 O.s.p.).

Účelom uvedeného ustanovenia je zabrániť vydávaniu „nepredvídateľných“ alebo „prekvapivých“ rozhodnutí. Za „prekvapivé“ rozhodnutie sa označuje rozhodnutie, ktorým odvolací súd v merite veci za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorá nebola predtým predmetom posudzovania súdom prvého stupňa. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch, než rozhodnutie súdu prvého stupňa (viď napríklad uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa „nečakane“ založené na nepredvídateľne iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat’ správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 46/2011).

O prípad, v ktorom má odvolací súd povinnosť postupovať podľa § 213 ods. 2 O.s.p., ide vtedy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že sa na vec - podľa jeho názoru - vzťahuje také ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní zo strany súdu prvého stupňa nebolo použité, je však pre rozhodnutie vo veci určujúce, a to preto, lebo odvolací súd mieni na podklade tohto ustanovenia konštituovať alebo deklarovať práva a povinnosti účastníkov konania inak, ako súd prvého stupňa.

V danej veci ide o zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu. Výrokom, ktorým odvolací súd zrušuje napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, sa nekonštituuju práva a povinnosti účastníkov konania vyplývajúce z právneho vzťahu, z ktorého sa vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Kasačným rozhodnutím odvolacieho súdu sa anuluje to konštituovanie alebo deklarovanie práv a povinností, ktoré svojím rozhodnutím urobil súd prvého stupňa, a v ďalšom konaní je (opäť) na ňom, aby rozhodol. Postup podľa § 213 ods. 2 O.s.p. teda neprichádza do úvahy vtedy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že odvolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť, lebo prvostupňový súd nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.).

Dovolací súd na tomto základe uzatvára, že žalovaný nedôvodne namieta odňatie možnosti konať pred súdom tým, že odvolací súd nepostupoval podľa § 213 ods. 2 O.s.p.

4.3. Pokiaľ žalovaný v dovolaní namieta, že odvolací súd zo skutkových zistení vyvodil nesprávny záver o dohode o splatení dlžnej sumy medzi žalobkyňou a žalovaným, o úhrade samotnej pohľadávky, či aplikácii Obchodného zákonníka na ich právny vzťah, je potrebné uviesť, že tieto námietky sa týkajú nie procesnej vady, ale správnosti právnych záverov odvolacieho súdu, ku ktorým dospel pri právnom posudzovaní veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorý ale môže byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní. Samo nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v ustanovení § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Keďže žalovaný uvedený dovolací dôvod uplatnil v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnuté rozhodnutie posúdeniu z hľadiska

správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

4.4. Dovolací súd pre úplnosť pripomína, že základné právo na súdnu ochranu je „výsledkové“ (viď R 2/2016 a porovnaj tiež rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 179/2013 a 3 Cdo 209/2014), to znamená, že mu musí zodpovedať občianske súdne konanie ako celok (jeho výsledok). Z tohto pohľadu treba nahliadať aj na prípady, v ktorých je opravným prostriedkom napadnuté také rozhodnutie súdu, po ktorom sa bude v konaní pokračovať (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08, IV. ÚS 183/2013).

V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktoré je síce z formálneho hľadiska právoplatným rozhodnutím, nejde však o rozhodnutie, ktorým by konanie skončilo, ale o rozhodnutie, ktorým bolo prvostupňové rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Konanie o žalobe na zaplatenie 93 025,79 € sa tak napadnutým rozhodnutím ešte meritorne neskončilo. Žalovaný bude v ďalšom konaní, na ktoré bola vec odvolacím súdom vrátená, naďalej nositeľom všetkých procesných oprávnení priznávaných účastníkom konania Občianskym súdnym poriadkom.

Vyššie uvedené uzatvára dovolací súd konštatovaním, že procesný postup odvolacieho súdu, ktorý bol zavŕšený zrušením prvostupňového rozsudku, nemal za následok (výsledok) nezvratný stav opodstatňujúci záver o definitívnom znemožnení možnosti žalovaného pred súdom konať.

5. Vzhľadom na to, že dovolanie žalovaného podľa § 239 O.s.p. prípustné nie je, nepotvrdila sa existencia procesných väd tvrdených žalovaným (§ 237 ods. 1 písm. a/, f/ O.s.p.) a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., najvyšší súd odmietol dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

6. V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešnej žalobkyni nepriznal dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na jej priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.